

MALÁ SOVA

Lene Mayer-Skumanz / Salvatore Sciascia

Preložila Gabriela Gritzerová
Korigovala Táňa Jursová
a Janette Schneider

Pred mnohými a mnohými rokmi, keď ešte ľudia a zvieratá hovorili spoločnou rečou, žila v lese za horou Sen malá sova. Bola najmladšia zo šiestich súrodencov a ako posledná opustila hniezdo na starom strome.

Rodičia ju naučili, ako sa lieta, ako sa chytajú myši i ako sa kúpe na slnku. Potom jej povedali: "Len odvahu, malá sova! Poobzeraj si svet!"

"Nie som na to ešte malá?" opýtala sa malá sova.

Soví rodičia zaklepali zobákmi a zhovievavo jej odpovedali: "Veľká - Sova- ktorá- všetko - stvorila, Ťa bude na tvojej ceste ochraňovať. Pravidlá poznáš: Zabi svoju obeť tak rýchlo, aby necítila bolesť, potom to chutí najlepšie. Teš sa slnečným lúčom, aj keď sú slabé. A čo sa týka lietania na veľké vzdialenosti ...

nuž: Lietanie sa učí len lietáním, viac sa o tom nedá povedať."

Malá sova sa obzrela na všetky strany, na rodičov, rodný strom, ešte raz si všetko poobzerala. Zapišťala, zaškriekala a zachrapkala na rozlúčku, potom roztiahla krídla a odletela.

Les za horou Sen bol veľký a plný zveri. Po chvíľke lietania našla čistinku na skalnatom pahorku. Sadla si na machom zarastený vrchol, žmurkla do nízko stojaceho slniečka a tešila sa. Pod ňou na skale, ešte teplej od slniečka, ležala divá mačka. Od nosa k čelu sa jej tiahli štyri čierne pásiky. Jej huňatý chvost sa mykol, keď zodvihla hlavu a obrátila oči k malej sove. "Sova, prichádzaš mi práve vhod. Odpovedz mi: ako môže Veľká - Divá - Mačka - ktorá - všetko - stvorila dovoliť, aby existovali také mačky, ktoré sa nechajú skrotiť?"

"Ako, ako?" zakvákala malá sova prekvapene. "Včera večer som bola tak ďaleko, ako ešte nikdy predtým, až pri potoku, ktorý tečie pod horov Sen. Videla som tam ľudský príbytok z dreva a skál, a dookola sa šírila vôňa mastnej husaciny. Ale ja som bola sýta, chcela som

sa len z diaľky chvíľu prizerať. Pod stromom sedel človek. V lone mu sedela mačka a nechala sa hladkať. Nehrýzala, ani sa nešklbala, len ticho priadla. Až mi prešli zimomriavky po srsti. Nechať sa dotknúť - bříř! Ako je to možné?"

Malá sova sa schýľila, pohla hlavou a riekla: "Ako to mám ja vedieť?" Divá mačka sa vzpriamila, zježila chvost a oči jej blýskali všetkými farbami.

"Ty sa pýtaš?" fřkala. "Ty si predsa sova! Sovy sú múdre a poznajú odpoveď na otázky sveta!" "O tom som nevedela" odpovedala prekvapene malá sova. "Načo potom si?" zasyčala divá mačka. "Hanbi sa a hľad', aby si sa pobrala ďalej!"

Malá sova bola tak zmätená, že rozťahla krídla a odletela.

Našla strom s vysokým kmeňom a širokou korunou svietiacou v žiari zapadajúceho slnka.

Malá sova si sadla na spodný konár a usilovala sa rozmýšľať.

Zrazu niečo pri zemi hlasno zašušťalo ťažkými krídlami, a už vedľa malej sovy pristál páv.

Konár sa rozkolísal pod jeho váhou. "Znova som to dokázal!" bezočivo vykrikoval páv.

"Každý večer pred spaním sa musím stále rovnako namáhať!" Prečo neviem tak dobre lietat' ako utekat? Hu, kto tu čupí? Malá, počuj, to je Môj strom na spanie!"

"Prepáčte!" vzdychla malá sova. Páv pretriasol svoje krásne perie a povedal:

"Oh, podľa hlasu usudzujem, že si sova. Prichádzaš práve vhod." Napraví si perie na chvoste a spustí ho dolu.

Potom hned' začal: "Mám jednu otázku, ktorá mi nedá pokoja. Prečo Veľký - Páv - ktorý - všetko - stvoril nechá narásť tak málo stromov na spanie!" "Prečo?" vzdychla malá sova.

"Nuž, sama vidíš, aký mám dlhý chvost", povedal páv. "Môžem s ním mlynské kolá robiť Ale keď chcem v bezpečí spať, robí mi len samé nepríjemnosti. Vyhovujú mi len vysoké stromy s rovnými konármi na vrcholoch, a takých je v tomto lese veľmi málo!"

"Máš predsa tento tu!" zašepkla sova. "Ja by som chcel tri alebo štyri na výber," zakričal páv. "Vrav teda, prečo to nie je tak?" "To neviem," odpovedala malá sova.

Páv sklonil svoju hlavu tak blízko, že sa jeho modré perie dotklo hrude malej sovy.

"Nevieš? Ako to, že to nevieš? Sovy predsa vedia odpovede na všetky otázky sveta!"

"Nevedela som, že je to otázka sveta," priznala sa malá sova. "Ty hlúpa, potom nie si pravá sova!" zakrákal páv. "Hanbi sa a nech už si preč!" Malá sova prestrašene odletela.

Našla si bralo s malým výklenkom, aby si oddýchla a porozmýšľala. "Prečo sa mám hanbiť?" povedala si. "Prečo by som mala vedieť odpovede na otázky sveta? Ako môže divá mačka ho voriť o Veľkej - Divej mačke - ktorá - všetko - stvorila, a páv o Veľkom Pávovi - ktorý - všetko stvoril, keď to predsa bola Veľká Sova, ktorá to všetko stvorila!"

Slnko zapadlo za horu Sen. Na západnej oblohe sa objavila prvá nočná hviezda a mesiac začal pomaly stúpať ponad vrchol stromu. Jas mesiaca dopadol na skalnú priehlbínu a malá sova sa tešila striebornému svetlu.

"Čas na výlet!" zapišťal hlas pred ňou. "Taká príjemná noc. Ďakujem ti, Veľký - Netopier - ktorý si - všetko - stvoril!"

Malá sova pohla hlavou a zazrela netopiera, ktorý visel na skalnej stene. Prstami zadných nôh a pazúrov bol pevne pričupený ku skale. Rozťahol lietajúce blany, aby si ich mohol

namastiť. Jazykom si začal olejnatou tekutinou, ktorá mu vychádzala otvorom nad nosnými dierkami, obratne natierať celé telo. "Ú, to smrdí!" uniklo malej sove.

"To poriadne páchne!" povedal netopier. "Preto nie som pre teba potrava, moja milá. Ty si sova, nie?" "Áno, ale iba malá a možno nie celkom skutočná ...!" "Hm, sova je sova a sovy vedia odpovede na všetky otázky sveta," povedal netopier.

"Mal by som jednu otázku, moja milá!"

Netopier preručkoval na okraj výklenku, až visel tesne pri hlave malej sovy. "Pozri, ako dôvtipne sme stavaní," zapišťal, super stvorený na všetko. Aj za najhlbšej noci si nájdem potravu. Zakričím na obeť, a keď sa ozvena vráti späť, priletím tam a chňapnem ju. Ale niečo ma trápi. Každý rok môžem priniesť na svet len jedno jediné mláďa. Motýle a mole naložia nespočetné množstvo vajíčok, za ježicou cupká celý zástup ježkov, líšky majú najmenej tri mláďatá. Prečo mne Veľky-Netopier - čo všetko - stvoril, dopraje len jediné mláďa?" "To neviem," odvrkla malá sova. Netopier pohojdávajúc sa sem a tam, sa čudoval.

"Ty to nevieš? Ako mám tomu veriť?" "Ja neviem," zopakovala malá sova, vzdychajúc od strašných starostí. "A kto to má vedieť, keď nie ty?" smutne sa opýtal netopier.

"Možno sa neusiluješ dosť premýšľať, nemyslíš? Vráť sa späť, keď budeš vedieť odpoveď." Malá sova snaživo posunula hlavou a prikyvovala. "Tak," zapišťal netopier, roztiahol krídla a odletel do noci.

Jeho rýchle a vysoké zvuky doznievali vo vzduchu. Za ním z hĺbky jaskyne vyletelo ešte veľa netopierov. Malá sova sa dívala za nimi, ako sa za mesačného svitu kolišu v kľukatom lete.

Navzdory starostiam malá sova zistila, že je hladná. Noc strávila na love, svoju korisť zabila tak rýchlo ako blesk. Keď už bola taká sýta, že už nedokázala prehltnúť ani za malý kúsok, zavolala na myšku, ktorú začula pod zemou: "Počuj, myška, odpovedz mi: ktorá bytosť stvorila teba, mňa i všetko ostatné?"

Po chvíli sa z diery v zemi ozvalo: "Veľká – Myš, kto iný? To vieš predsa ty, čo vieš všetko, ty stará vševodka! Prečo sa pýtaš tak záhadne? Chceš ma vylákať z mojej diery? Tebe podobní sú na vine, keď jedna z nás znova chýba. Keby som tak vedela, prečo ste vy, sovy neboli stvorené ako bylinožravce!" "Alebo keby sme jedli zrno ...," šepala malá sova. "Nie, zrno patrí nám" zapišťala myš a potom nastalo úplné ticho.

Malá sova odletela ďalej a hľadala vysoký vrchol na oddych. "Hu-hu-hu ja nie som vševodka" nariekala. "Ja som nevedka, to viem celkom presne." Pod ňou sa kížal sivý tieň s hustým chvostom. "Nunu!" zavrčal hlas. "Celkom malý vedec, tenký ako chlpek, je naporúdzi."

Malá sova sa poobzerala na všetky strany. "Budem sa učiť," zapišťala a zaspala.

Keď ranné zore zažiarilo na listoch, bola už malá sova opäť čulá a tešila sa z ružovej slnečnej žiary. "Čo všetko dnes nájdem a dozviem sa?" pýtala sa.

Roztiahla krídla a letela rýchlo a nehučne ranným lesom smerom k hore Sen. Pod sebou zazrela spenený a lesknúci sa potok, zletela nižšie a zbadala ľudský príbytok, o ktorom jej rozprávala divá mačka. Naokolo bolo ticho, až na pár sliepok, ktoré si vyhrabávali červíky.

V diaľke zaznieval ľudský hlas. Malá sova letela za tým hlasom, až uvidela ženu naberajúcu vodu.

Malá sova si sadla na egrešový ker a zavzdychala. "Máš príjemný hlas, oveľa príjemnejší ako ja." Žena žmurkla a zasmiala sa. Potom sa obrátila k malej sove: "Predstav si, že by všetky bytosti mali rovnaké vlastnosti. Nebolo by to potom na svete nudné? Ty napríklad vidíš a počuješ lepšie ako ja, o lietaní ani nehovorím." "A prečo spievaš?", spýtala sa malá sova. "Chceš chrániť hranicu svojho revíru tak ako drozd?"

"Ja spievam, aby mi práca išla lepšie od ruky," povedala žena. "A niekedy spievam na znak úcty k Veľkej – Matke - ktorá – všetko - stvorila."

"Kde býva?" pýtala sa malá sova. "Všade," povedala žena. "Ľudské oko ju nemôže zazrieť. Slnko, mesiac a hviezdy sú len ozdoby na jej šatách." "Keby som ti povedala," zašepkala sova, "že ryby v tomto potoku vedia o Veľkej - Rybe - ktorá - všetko stvorila?" "To určite Veľkú – Matku neurazí," povedala žena. "Ona má srdce pre všetky stvorenia."

Malá sova pokrútila hlavou sem a tam a zamyslela sa. "Teší sa, keď jej spievaš na počesť?" "Ja dúfam," povedala žena. "Aj ju o niečo prosím. Aby môj dom dlho vydržal, aby moje spiečky mali veľa kuriatok, a aby sme boli zdraví, moje dieťa a ja ..."

"Robíš si starosti o veci, ktoré budú zajtra?"

"To si robí každý," povedala žena. "Nevieš, či bude zajtra pršať? Chcela by som, aby mi vyschla bielizeň?" "Vo vzduchu necítiť dážď," povedala malá sova, na rozlúčku zaškriekala a letela preč.

Slnko svietilo celý deň, a malá sova sa mohla do sýtosti vykúpať v slnečných lúčoch. Pri tom mohla pokojne rozmýšľať. Večer zaletela až k úbočiu hory Sen. Keď nastala noc, zazrela medzi stromami čosi svietiť ako zlatú hviezdu. Letela k žiare a objavila malú chalúčku z dreva. Žiara prichádzala z krbu v stene a vábila nočné motýle. Aj malá sova bola žiarou očarená. Odvážila sa prísť bližšie a bližšie, až zrazu sedela na úzkom stupienku. Teplá žiara sa jej tak zapáčila, že si zanôtila soviu pieseň lásky. Zachrapkala, zapíšťala a zaškriekala. "Hi! sova na mojom okne," povedal hlboký hlas. "Vítaj!" Malá sova zažmurkala a v svetle zazrela človeka. Bol to starý muž.

Malá sova sa opýtala starého muža: "Čo to robíš?"

"Čítam," povedal a zahnal motýľa zo svojej bielej brady. "Deň bol krátky, tak teraz čítam ďalej pri lampe. To je kniha o Veľkom - Otcovi- ktorý - všetko stvoril." "Kde býva?" spýtala sa malá sova. "Všade," odpovedal starý muž. "V nebeskej ríši, ktorú moje oči ešte nemohli vidieť a v srdciach ľudí." "Prosíš ho o zajtrajšok?" opýtala sa malá sova.

"Áno, tiež," povedal starý muž. "Ale ešte viac ho prosím o včerajšok. Tak veľa vecí bolo v mojom živote, ktoré nevznikali pred mojimi očami. To ma veľmi zaujíma."

"A keď ti porozprávam ..." zašepkala malá sova, "Nočné motýle vedeli o jednom Veľkom - Nočnom Motýľovi - ktorý – všetko - stvoril..." Starý muž sa súciteľne zasmial. "Ako si majú inak predstaviť Veľkého - Otca?" "Snáď ako Veľkú - Matku ako žena pri potoku?"

Starý muž zvrátil čelo.

"Už som rozprával veľa o Veľkom Otcovi, avšak asi márne, ako mi prezradila tvoja poznámka. Dúfam, že jedného dňa to správne spoznám." "Neurazí to Veľkého Otca, keď ho žena pomenovala Veľká Matka?" spýtala sa malá sova. Starý muž dlho premýšľal. "Aká zvláštna otázka. Myslím, že nie. Veľký - Otec je dobrotivý. Ja sa skôr obávam, a trošku ma uráža, byť jeho verným sluhom...." "Nezafážuj si tým svoje srdce," povedala sova, na rozlúčku zapíšťala a uletela preč.

Nasledujúce ráno priletela malá sova naspäť k potoku. Tentoraz nenašla ženu, ale dieťa. Sedelo na brehu, mačku malo v lone, s nohami v zurčiacej vode si obzeralo rybky. Slnko svietilo na dieťa, mačku, vodu, skaly i trávu. Malá sova potichu pristála na pni. Jej bystré oči pozorne sledovali celé okolie, ako dieťa hladilo mačku, ako to mačka vychutnávala, až tak, že zabudla aj na ryby v potoku, i ako sa vlnky leskli. Malá sova sa všetkému tešila.

Či aj dieťa má dáke vlastné meno pre Zázračného, ktorý všetko stvoril a necháva všade svietiť slnko? Možno dieťa nevie meno, ale ono je stredom súčasnosti, to cítila malá sova celkom jasne. A zajtra ani pozajtra už nebolo tak dôležité. A včera a predvčerom sú d'aleko v minulosti a nemajú žiadnu váhu.

Malá sova pokrútila hlavou na všetky strany, a spomenula si na všetky mená, ktoré dostal ten Zázračný. "Tá Veľká- Sova - ktorá - všetko stvorila, Veľká - Divá Mačka, Veľký - Páv, Veľký - Netopier, Veľká - Myš, Veľká -Matka, Veľký - Otec, sa môže tiež volať Veľké - Tajomstvo - ktoré - vždy - je," zapíšťala malá sova. Mačka otvorila oko a žmurkla hore na sovu. "Prečo nie," zamňaučala lenivo.

Pri západe slnka odletela malá sova naspäť do lesa. Hľadala myšaciu dieru, našla ju a zakričala do nej. "Hu - hu -hu! Všetko živé žije v živom! Aj vaše zrná majú životnú silu!" Ako letela ďalej, stretla netopiera. "Ako dobre lietaš," povedala malá sova. "Keby si musel nosiť v lone viac ako jedno mláďa, bol by si asi ťažký na lietanie." "Asi," súhlasil netopier. Malá sova preletela ponad strom, kde spal páv. "Chudák pyšný páv," pomyslela si. "On patrí k hydine, tak ako aj sliepky a predsa chce viac ako jeden strom na spanie pre seba."

Letela ďalej a na širokom konári uvidela divú mačku. Keď zbadala malú sovu oči jej zažiarili. "No už si múdrejšia?" zasyčala. "Nie veľmi, ja som ešte malá a stále sa učím," zapíšťala malá sova potešene. "Mimochodom, aj ja som videla mačku, ktorá sa nechala hladkať. Ani len ryby v potoku ju nezlákali zlieť dieťaťu z lona."

"Neslýchané!" naježila sa divá mačka. "Keby každé stvorenie bolo rovnaké a rovnako by cítilo, nebolo by to nudné?" opýtala sa malá sova. "Nie je dobré, že to Veľké - TAJOMSTVO, ktoré ty voláš - Veľká - Divá Mačka, núka toľko možností?"

Divá mačka mlčala a malá sova odletela ďalej. Napokon navštívila ešte svojich rodičov v rodnom strome. Soví rodičia ju privítali s povzdychom: "Dovolila ti Veľká - Sova - ktorá - všetko stvorila, sa mnoho dozvedieť?"

"Áno," odpovedala malá sova spokojne. "A odteraz budem vám a všetkým bytostiam o tom rozprávať." "Urob to, dieťa moje," povzdychla si sovia matka. A otec malej sovy povedal: "Nuž, u ľudí to budeš mať ťažké. Oni takým, ako sme my, neveria." Malá sova sa obrátila. "Ja budem tak dlho lietať, až nájdem niekoho, kto mi uverí," zaškriekala.